

A photograph of four people standing in a street with large arches. From left to right: a man in a dark blue shirt and black pants; a man in a dark blue blazer over a white shirt and tan pants; a woman in a light blue floral dress with a sunburst brooch; and a man in a light blue patterned shirt and tan pants. The background shows a street with arches and buildings.

Asbest, jordforurening, ansvar mv.

Natur & Miljø '24

Håndtering af asbest

- Hvornår anses asbest for en jordforurening?
- Kan asbestforurenede arealer blive kortlagt som forurenede?
- Hvad skal kommunen gøre, hvis der er mistanke om asbestforurening?
- Hvilket ansvar har grundejer?

Hvornår anses asbest som jordforurening?

- Jordforureningslovens § 2, stk. 1:
 - *”Loven omfatter jord, der på grund af menneskelig påvirkning kan have skadelig virkning på grundvand, menneskers sundhed og miljøet i øvrigt. ...*
- Citat lovbemærkningerne:
 - *”Forurenede bygninger eller bygningsanlæg omfattes ikke af loven”*

Hvornår anses asbest som jordforurening?

- U.2011.465H Slagge-dommen:
 - *”Slagger fra affaldsforbrænding, der indgår som en del af jordmediet, må betragtes som en jordforurening, og Højesteret tiltræder derfor, at sådanne slagger er omfattet af jordforureningsloven, uanset om de er udlagt i et særskilt lag eller er blandet med jorden.”*

Hvornår anses asbest som jordforurening?

NMK-11-00122 af 5. august 2014

- Nedgravet affald, der i det væsentligste bestod af rent byggeaffald som beton og mursten, men dog også i et mindre omfang omfattede fx landbrugsplast,
- Affaldet blev ikke betragtet som en jordforurening med henvisning til, at det ikke udgjorde noget nævneværdigt miljøproblem.
- Nævnet henviste kommunen til herefter at vurdere, om der kunne gribes ind over for det nedgravede affald efter miljøbeskyttelseslovens affaldsregler.

Hvornår anses asbest som jordforurening?

- NMK-11-00137 af 26. marts 2015
- Der var tale om etablering af en kørefast læsseplads i en juletræsplantage med byggeaffald, herunder asbestholdige materialer.
- *”ved jordforurening forstås en menneskeskabt handling eller aktivitet, hvor jorden tilføres stof eller stofblanding, som på grund af dets egenskaber og mængde over tid kan være til fare for mennesker og miljø, herunder ved en eventuel fremtidig arealanvendelse af jordforholdene.”*

Hvornår anses asbest som jordforurening?

- NMK-11-00137 af 26. marts 2015
- *”eternit- og asbestplader er primært udlagt ovenpå og fortrinsvis overfladenært på det resterende byggemateriale.”*
- *”eternit- og asbestpladerne er af såvel fast som porøs struktur”*
- *”det udlagte eternit- og asbestmateriale har karakter af forurening som forudsat i jordforureningslovens § 2, da materialet over tid potentielt kan være til fare for menneskers sundhed og det øvrige miljø.”*

Hvornår anses asbest som jordforurening?

- NMK-11-00137 af 26. marts 2015
- *” I kraft af flere af eternit- og asbestpladernes porøse struktur bemærker nævnet, at det på nuværende tidspunkt ikke med en tilstrækkelighed sikkerhed kan afvises, at der er en væsentlig sundhedsmæssig risiko forbundet med grundens fremtidige jord-/ og arealanvendelse.*
- *I den forbindelse bemærker nævnet, at det er almindeligt kendt, at menneskers eksponering ved indånding af asbestfibre kan udgøre en væsentlig fare for menneskers helbred.*
- *Det er herefter nævnets vurdering, at det udlagte bygningsmateriale, herunder de henlagte eternit- og asbestplader, aktuelt eller i fremtiden, indebærer en sådan miljø- eller sundhedsmæssig risiko, som er forudsat i jordforureningslovens § 2, stk. 1.”*

Hvornår anses asbest som jordforurening?

- Sag 20/02655 af 9. maj 2022
- Asbestholdigt støv/fragmenter på/i jorden:
 - *”Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at den konstaterede forurening med asbeststøv og asbestholdige fragmenter spredt på og i øverste jordlag har karakter af en forurening af jord ...”*
 - *”Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker indledningsvis, at det følger af det almindelige fortolkningsprincip, lex specialis, at jordforureningslovens § 41 går forud for miljøbeskyttelseslovens § 46 ...”*

Kan asbestforurenede arealer blive kortlagt som forurenede?

- Jordforureningslovens § 3, stk. 1:
 - *”Regionsrådet foretager i samarbejde med kommunalbestyrelsen kortlægning, eventuelt gennem tekniske undersøgelser, af forurenede arealer, jf. §§ 4 og 5.”*
- Jordforureningslovens § 4:
 - *”Et areal betegnes som kortlagt på vidensniveau 1, hvis der er tilvejebragt en faktisk viden om aktiviteter på arealet eller aktiviteter på andre arealer, der kan have været kilde til jordforurening på arealet.”*
- Jordforureningslovens § 5:
 - *”Et areal betegnes som kortlagt på vidensniveau 2, hvis der er tilvejebragt et dokumentationsgrundlag, der gør, at det med høj grad af sikkerhed kan lægges til grund, at der på arealet er en jordforurening af en sådan art og koncentration, at forureningen kan have skadelig virkning på mennesker og miljø.”*

U.2011.465H - slagge-dommen

- *”Højesteret tiltræder endvidere, at kortlægning efter jordforureningslovens § 5 ikke forudsætter, at forureningen ved den aktuelle anvendelse af ejendommen og den aktuelle placering af den forurenede jord kan have skadelig virkning på mennesker eller miljø. ...*
- *Der kan således lægges vægt på risici, som kan opstå i forbindelse med en ændret anvendelse af ejendommen eller en flytning af den forurenede jord.*
- *Det er netop et hovedformål med kortlægningen at forebygge sådanne risici.”*

Hvad skal kommunen gøre, hvis der er mistanke om asbestforurening?

- Jordforureningslovens § 70, stk. 1 og 2:
 - Underrette;
 - Regionen (evt. Miljøstyrelsen)
 - Arbejdstilsynet (ved bygge- eller jordarbejder)
 - Overveje påbudsmuligheder
 - Jordforureningslovens § 40/§ 41
 - Miljøbeskyttelseslovens § 69, jf. § 43 – evt. § 46
 - Byggelovens § 14
 - Evt. iagttage handlepligt ved behov for afværgelse af akut fare for væsentlig forurening eller forureningens udbredelse
 - Jordforureningslovens § 68, stk. 2
 - Miljøbeskyttelseslovens § 70, stk. 1

Hvilket ansvar har grundejer?

- Jordforureningsloven
 - Forureneransvar
- Miljøbeskyttelsesloven
 - Forureneransvar
- Byggeloven
 - Grundejeransvar

Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelser af 9. maj og 13. juni 2022

- MFKN:
 - Forurening med asbeststøv og asbestholdige fragmenter spredt på og i de øverste jordlag er at anse som en jordforurening
 - Grundejer var ikke forurener, jf. JFL § 41, stk. 3, nr. 1
 - Grundejer havde ikke handlet uforsvarligt, og grundejer var derfor heller ikke forurener, jf. JFL § 41, stk. 3, nr. 2
 - Brand er i øvrigt undtaget
 - Der kunne derfor ikke meddeles påbud efter JFL

Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelser af 9. maj og 13. juni 2022

- MFKN:
 - Den del af asbesten, som ikke er jordforurening, kan behandles efter MBL § 46
 - Ansvarsgrundlaget for bestemmelsen må afklares
 - Understregning af forureneren betaler-princippet
 - Forarbejder, herunder Affaldsudvalgets betænkning
 - Grundejeransvar efter Affaldsudvalgets betænkning
 - Kritik fra den kommenterede miljøbeskyttelseslov gengives

Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelser af 9. maj og 13. juni 2022

- MFKN:
 - Et flertal på to ud af tre:
 - *”Flertallet har i sin vurdering lagt vægt på, at det ikke ud fra ordlyden af og forarbejderne til miljøbeskyttelseslovens § 46, jf. § 43 med tilstrækkelig sikkerhed kan udledes, at en grundejer på objektivt grundlag skulle være pligtig til at fjerne asbestholdigt affald.*
 - *Flertallet har desuden lagt vægt på, at en grundejers handlepligt i almindelighed skal vurderes ud fra dansk rets almindelige ansvarsnorm, som er culpa, og at en grundejer på det pågældende område ikke uden særlig lovhjemmel kan blive ansvarlig på objektivt grundlag.”*

Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelser af 9. maj og 13. juni 2022

- MFKN:
 - Et mindretal på en ud af tre:
 - *”Mindretallet har i sin vurdering lagt vægt på, at når affald er placeret på en ejendom, er det som udgangspunkt den til enhver tid værende grundejer, der er ansvarlig for håndtering og bortskaffelse af affaldet jf. miljøbeskyttelseslovens § 43, der efter sin ordlyd henviser til ”enhver”, der opbevarer affald.*
 - *Mindretallet har desuden lagt vægt på, at der ud fra ordlyden af og forarbejderne til miljøbeskyttelseslovens § 46 ikke er belæg for at antage, at bestemmelsen kun kan anvendes, hvis der foreligger en uforsvarlig adfærd fra klagers side.”*

Hvilket ansvar har grundejer?

- Byggelovens § 14, stk. 1, 1. pkt.:
 - *”Bebyggelse, ejendommens ubebyggede arealer og derpå værende indretninger skal holdes i forsvarlig stand, således at de ikke frembyder fare for ejendommens beboere eller andre ...”*
- Byggelovens § 17, stk. 1, 1. pkt.:
 - *”Det påhviler den til enhver tid værende ejer af en ejendom at berigtige forhold, som er i strid med denne lov eller de i medfør af loven udfærdigede forskrifter.”*

Kontakt

Jacob Brandt
Advokat (L), partner
Tlf. 21 31 54 03
E-mail: jab@codexlaw.dk